

**NHMBAL
COMICS**

**DAVID
SUSKIND**

**JASON
PIPERBERG**

**PETAR
MAMULA**

**GORDANA-DANA
GROZDANIĆ**

MUDRIĆ STRIP VAM PREDSTAVLJA: **PROFESOR MUDRIĆ**

**ISTRAŽIVAČKA EKSPEDICIJA O
CROHNOVOJ BOLESTI I KOLITISU**

Napisao:
DAVID
SUSKIND

Crtež i tipografija:
JASON
PIPERBERG

S engleskog preveli:

PETAR MAMULA GORDANA-DANA
MAMULA GROZDANIĆ

Zahvaljujemo Dr. Z. Mišak
na pomoći pri prevodjenju
stripa.

LIJEČNIK MI JE
REKAO DA IMAM BOLOVE
U TRBUHU ZBOG KRONIČNE
UPALNE BOLESTI
CRIJEVA.

ŠTO JE
TO?

NISAM
SIGURAN!

STALNO JE
SPOMINJAO
DREK. BILO
JE GROZNO!

FUJ.

REKAO JE DA
MORAM NEŠTO
PODUZETI PROTIV
UPALE.

ŠTO GOD
TO ZNAČILO.

IMAM
IDEJU!

IDEMO
PORAZGOVARATI
S PROFESOROM
MUDRIČEM.

ON ĆE ZNATI
ŠTO TREBA
UČINITI!!

ŠTO JE TO IMUNOSNI SUSTAV?

JOŠ JEDNO ODLIČNO PITANJE!

IMUNOSNI SUSTAV JE OBRAMBENI MEHANIZAM KOJIM SE TVOJE TIJELO BRANI OD INFEKCIJE!

OBRAMBENI MEHANIZAM? ZVUČI KAO DA SE RADI O VOJSCI.

DA!

TO SU KOPNENA VOJSKA, MORNARICA, ZRAKOPLOVSTVO I SPECIJALCI TVOG TIJELA!

FORA!

IMUNOSNI SUSTAV JE POPUT VOJMIH JEDINICA KOJE ŠTITE TVOJE TIJELO OD INFEKCIJA.

POČEVŠI OD OBIČNE PREHLADE DO INFEKCIJA OPASNIH PO ŽIVOT.

OBIČNO IZVRSNO ODRADI POSAO, ALI PONEKAD SE MALO ZBUNI.

UMJESTO DA SE BORI PROTIV INFEKCIJE, IMUNOSNI SUSTAV PONEKAD NAPADA DIJELOVE VLASTITOG TIJELA.

KOD KRONIČNE UPALNE BOLESTI CRIJEVA TO SU CRIJEVA.

NIJE BAŠ NAJJASNIJE...

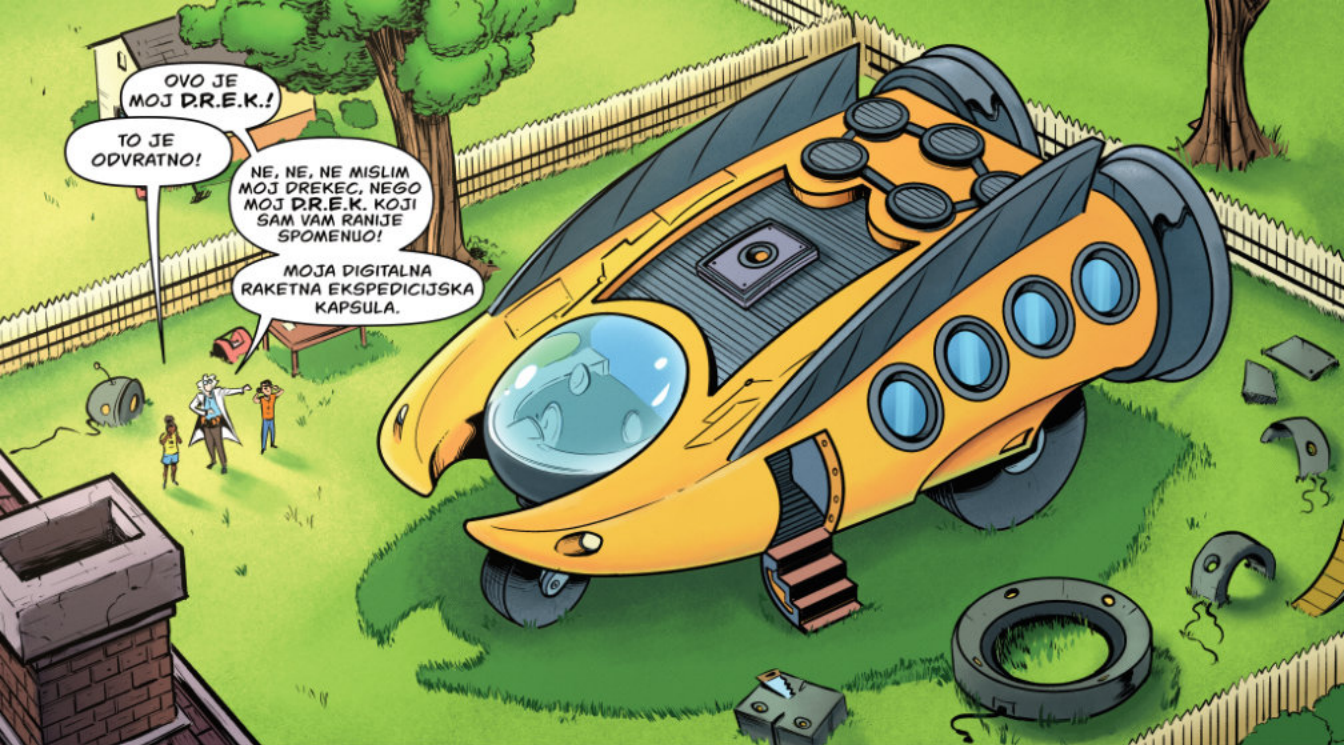
...HMMMM...

...ZNAM, POKAZAT ĆU VAM!

ŠTO ĆETE NAM POKAZATI?

IMUNOSNI SUSTAV!

OVO JE MOJ D.R.E.K.!

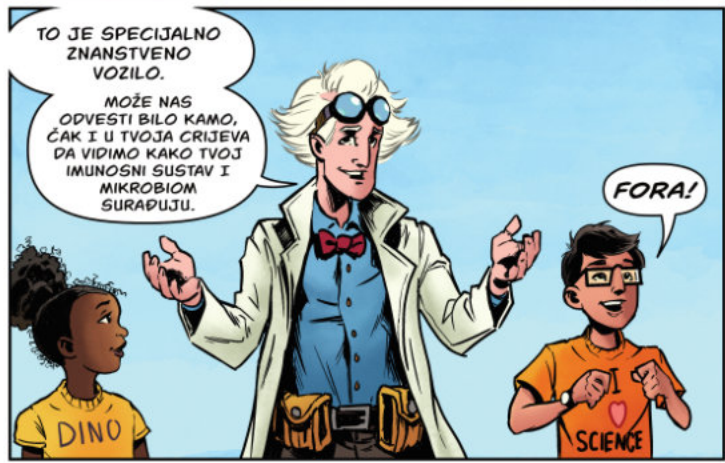
TO JE ODVRATNO!

NE, NE, NE MISLIM MOJ DREKEC, NEGO MOJ D.R.E.K. KOJI SAM VAM RANIJE SPOMENUO!

MOJA DIGITALNA RAKETNA EKSPEDICIJSKA KAPSULA.

HM... ŠTO?!

TO JE SPECIJALNO ZNANSTVENO VOZILO. MOŽE NAS ODVESTI BILO KAMO, ČAK I U TVOJA CRIJEVA DA VIDIMO KAKO TVOJ IMUNOSNI SUSTAV I MIKROBIOM SURADUJU.

FORA!

MIKROBIOM...
...PROFESORE MUDRIČU, IZMIŠLJATE LI VI SVE TE NEOBIČNE RIJEČI?

MIKROBIOM JE DRUGI UZROK UPALNE BOLEŠTI CRIJEVA. POKAZAT ĆU VAM....

...SVI U D.R.E.K.!

UF, ZAŠTO GA JE BAŠ TAKO NAZVAO?

EH.

DA VIDIMO, KAMO ĆEMO PUTOVATI?

MOŽE U SVEMIR!

ILI K DINOSAURIMA?

KAKO BI BILO...
...DA ODEMO DO JANOVA DEBELOG CRIJEVA I VIDIMO KAKO JE IZGLEDALO PRIJE DVA TJEDNA?

UF...
...KAKO VI KAŽETE...

JANE, MOLIM TE, PRITISNI GUMB I RECI ODREDIŠTE.

ODVEDI NAS U MOJE DEBELO CRIJEVO KAKVO JE BILO PRIJE DVA TJEDNA!

FWOOSH!

OOOO!

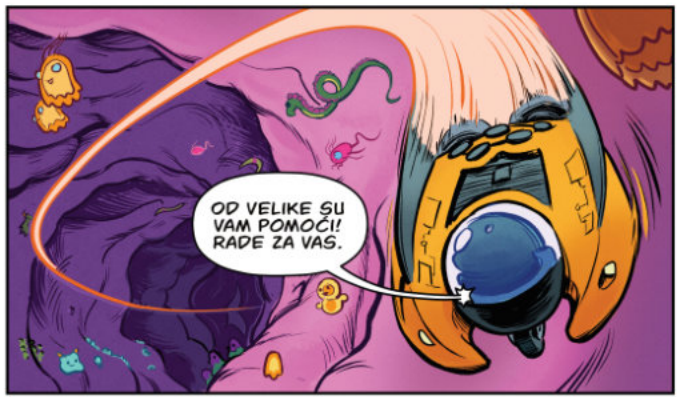
VIDITE LI OVE BAKTERIJE?

SVE TE BAKTERIJE ZAJEDNO ČINE MIKROBIOM!

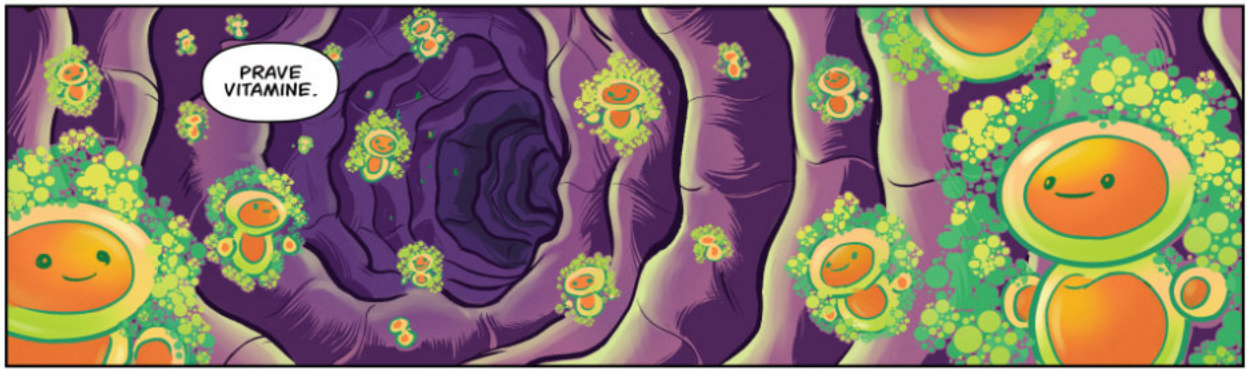
U VAŠIM IH
CRIJEVIMA IMA NA
BILIJUNE. NON-
STOP!

OD VELIKE SU
VAM POMOĆI!
RADE ZA VAS.

POMAŽU
U PROBAVI
HRANE.

PRAVE
VITAMINE.

I ŠTITE OD
INFEKCIJA.

U CRIJEVIMA IH IMA
TOLIKO DA ČINE TREĆINU
SVAKE STOLICE!

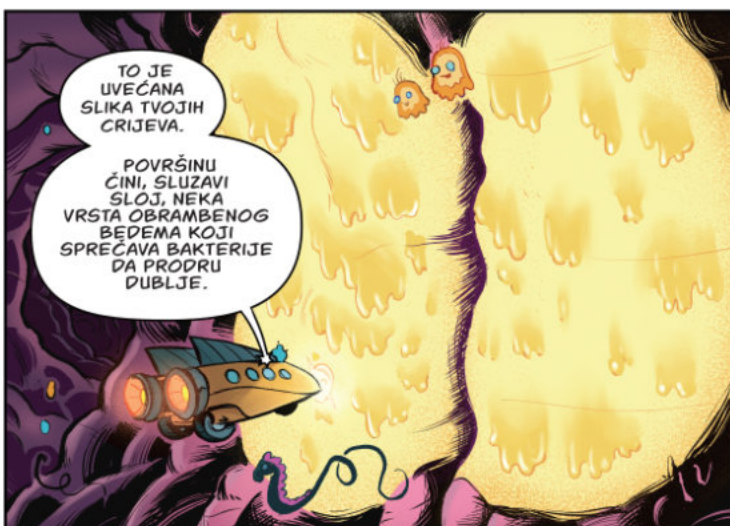
LJUDI KOJI
OBOLIJEVAJU OD
UPALNE BOLESTI CRIJEVA
IMAJU GENE ZBOG KOJIH
NJIHOV IMUNOSNI SUSTAV
ČEŠĆE REAGIRA NA
BAKTERIJE.

ZATO JE TA
BOLEST PONEKAD
NASLJEDNA.

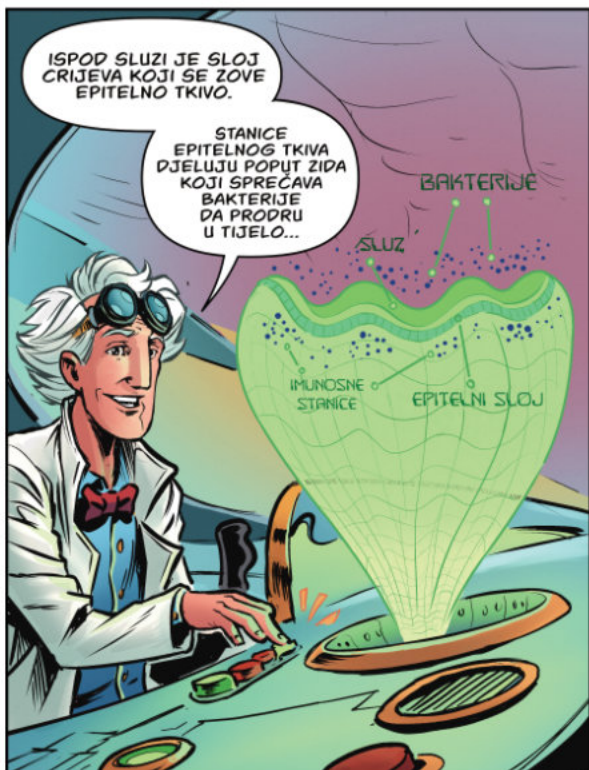
ŠTO JE
ONO TAMO?

IDEMO
VIDJETI!!

TO JE
LVEĆANA
SLIKA TVOJAH
CRIJEVA.

POVRŠINU
ČINI, SLUZAVI
SLOJ. NEKA
VRSTA OBRAMBENOG
BEDEMA KOJI
SPREČAVA BAKTERIJE
DA PRODRU
DUBLJE.

ISPOD SLUZI JE SLOJ
CRIJEVA KOJI SE ZOVE
EPITELNO TKIVO.

STANICE
EPITELNOG TKIVA
DJELUJU POPUT ZIDA
KOJI SPREČAVA
BAKTERIJE
DA PRODRU
U TIJELO...

BAKTERIJE

SLUZ

IMUNOSNE
STANICE

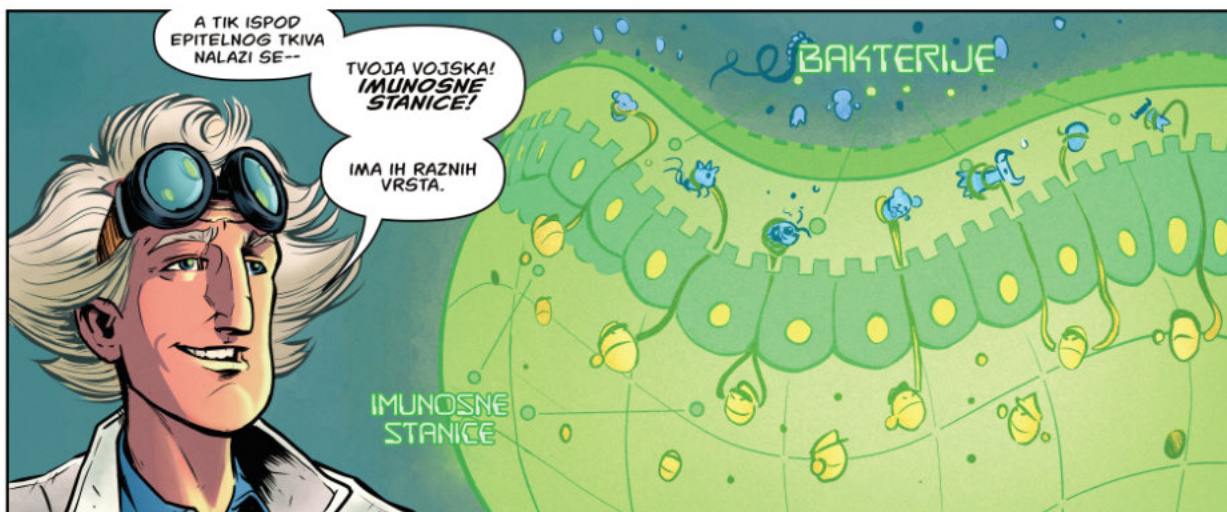
EPITELNI SLOJ

...A ISTOVREMENO
PROIZVODE BJELANČEVINE
KOJE UBIJAJU
BAKTERIJE.

NEŠTO POPUT
TOPA KOJI PUCA IZ
TVRĐAVE?

UPRAVO
TAKO!

A TIK ISPOD
EPITELNOG TKIVA
NALAZI SE--

TVOJA VOJSKA!
**IMUNOSNE
STANICE!**

IMA IH RAZNIH
VRSTA.

IMUNOSNE
STANICE

BAKTERIJE

NEKE OD
NJIH HVATAJU
BAKTERIJE KOJE
SU SE ZAGLAVILE
U SLUZI.

AKO PROKUŽE
DA SE RADI O ZLIM
BAKTERIJAMA...

...IMUNOSNE
STANICE IH
NAPADNU!

TO ZVUČI
KOMPLICIRANO.

I JEST!
ALI OBIČNO
VRLO DOBRO
FUNKCIONIRA!

OSIM KOD LJUDI KOJI
IMAJU UPALNU BOLEST CRIJEVA.
NJIHOV **IMUNOSNI SUSTAV** ZBOG
GENA JE ZNATNO OSJETLJIVIJ I NA
BAKTERIJE U CRIJEVIMA...

... I STOGA
ČEŠĆE KREĆE
U NAPAD.

BAKTERIJE
U CRIJEVIMA--TO JE
MIKROBIOM!

TOČNO!

JOŠ JEDNO
PITANJE ZAOKUPLJA
ZNASTVENIKE: SVE VEĆA
RASPROSTRANJENOST
UPALNIH BOLESTI
CRIJEVA...

TO ZNAČI DA
DANAS VIŠE LJUDI IMA
OVU BOLEST NEGO
IKAD PRIJE.

ZBILJA?

MILIJUNI
LJUDI SVUDA PO
SVIJETU IMAJU UPALNE
BOLESTI CRIJEVA.

OOO!
IMA NAS
PUNO!

IMA PREDsjedNIKA,
SPORTAŠA, FILMSKIH ZVIJEZDA,
ROCK-ZVIJEZDA I ZNANSTVENIKA
KOJI BOLUJU OD UPALNIH
BOLESTI CRIJEVA.

VJEROJATNO
SE SVAKI DAN MIMOIDEŠ
S NEKIM TKO IMA TU
BOLEST, A DA NI
NE ZNAŠ.

ZAŠTO SU UPALNE
BOLESTI CRIJEVA POSTALE
TAKO RASPROSTRANJENE?

JE LI NAM
SE PROMIJENIO
MIKROBIOM, PA GA
IMUNOSNI SUSTAV
ČEŠĆE NAPADA?

IZVRSNO
PITANJE!

DA, NAŠ SE
MIKROBIOM PROMIJENIO,
I TO JE JEDAN OD RAZLOGA, PO
MIŠLJENJU ZNANSTVENIKA, ZA
VEĆU RASPROSTRANJENOST
UPALNE BOLESTI CRIJEVA.

KAKO BISMO
TO BOLJE RAZUMJELI, VALJA
NAM BITI ODVAŽAN. MORAMO
OTIĆI NA IZLET!

SVIJET U KOJEM ŽIVIMO, UTJEČE NA NAŠ MIKROBIOM.

DANAŠNJI SVIJET UVELIKE SE RAZLIKUJE OD SVIJETA NAŠIH PREDAKA.

VEĆINA PROMJENA KOJE SU SE DOGODILE U SVIJETU FENOMENALNE SU, ALI NEKE OD NJIH NEGATIVNO UTJEČU NA MIKROBIOM.

PRIMJERICE, ANTIBIOTICI KOJIMA SE BORIMO PROTIV INFEKCIJA I SPAŠAVAMO ŽIVOTE PONEKAD SU ŠETNI ZA MIKROBIOM.

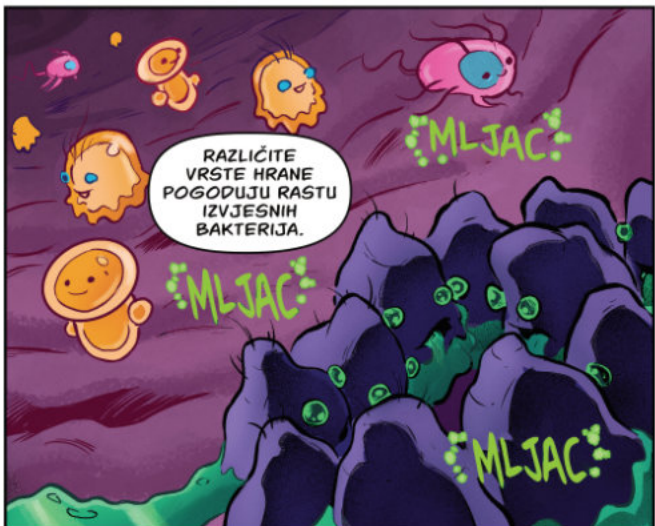
NADALJE, PROMIJENIO SE I NAČIN PREHRANE.

KAKO TO MISLITE?

GLEPAJTE.

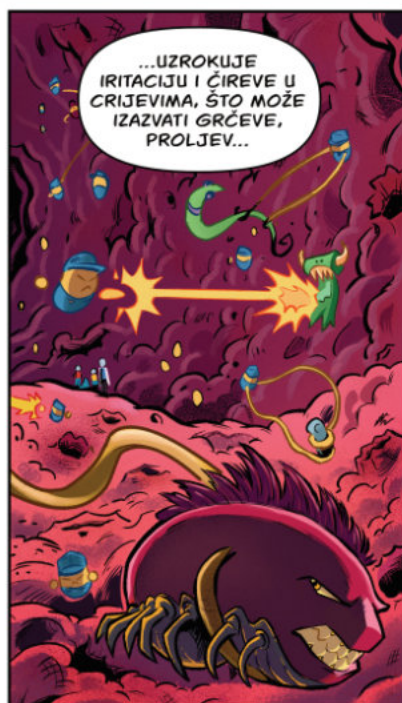
RAZLIČITE VRSTE HRANE POGODUJU RASTU IZVJESNIH BAKTERIJA.

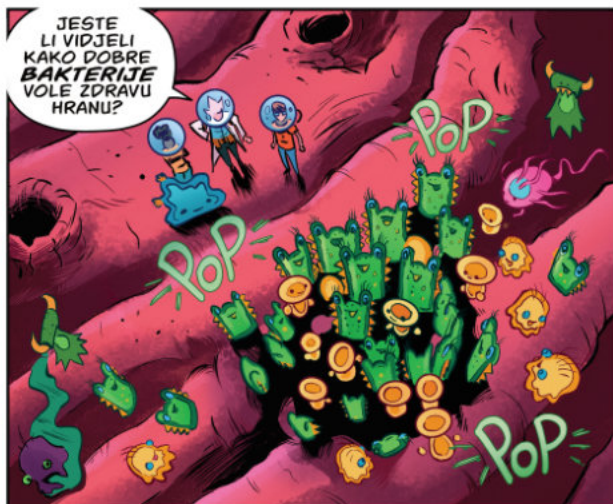
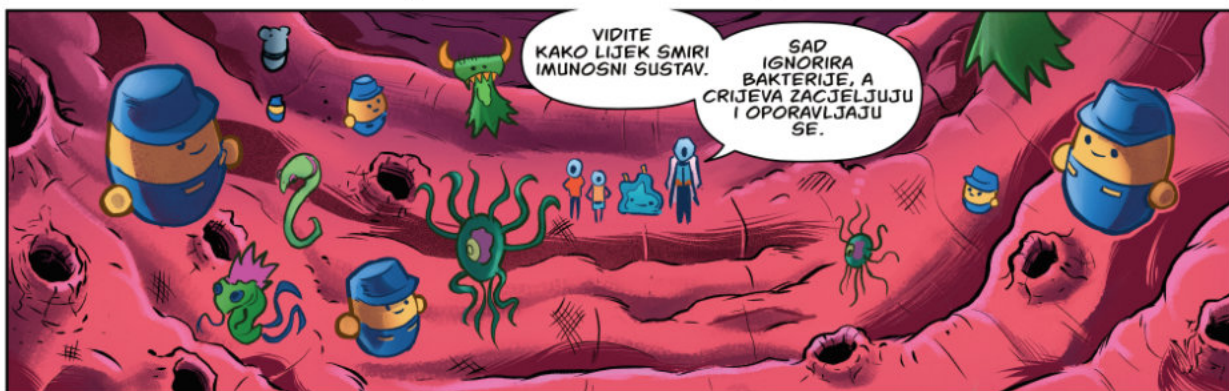
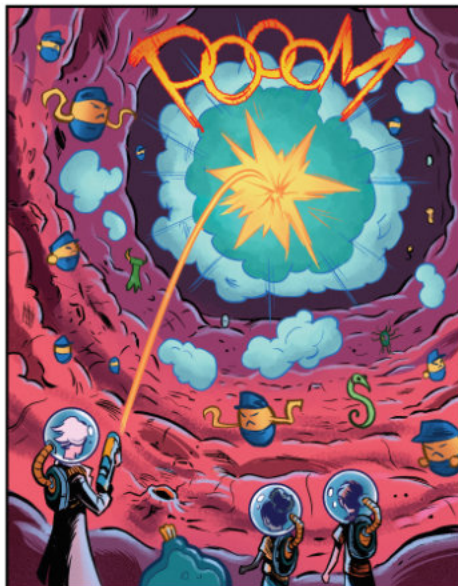
MLJAC

MLJAC

MLJAC

UZ POMOĆ
ZDRAVE PREHRANE
DOBRE BAKTERIJE RASTU
I RAZMNOŽAVAJU SE TE
OTKLANJAJU LOŠE.

PROMATRAJTE
ŠTO SE DOGAĐA S
IMUNOSNIM SUSTAVOM
KAD SE S VREMENOM
PROMIJENI VRSTA
BAKTERIJA.

IMUNOSNE
STANICE SMIRILE
SU SE I NE NAPADAJU
DOBRE BAKTERIJE.

A LOŠIH
BAKTERIJA
IMA SVE MANJE I
BEZOPASNE SU.

TO JE ZBILJA
FORA! SMIJEM LI
IM PONUDITI MALO
BRZE HRANE?

SMIJEŠ.
ALI NE
PREVIŠE!

ULAZITE!

BAP!

BAP!

BAP!

OPET MORAMO USPOSTAVITI MIR U UTROBI.

IPAK SU OVO MOJA STARA CRIJEVA. ŠTO DA RADIMO?

IMAMO NEKOLIKO MOGUĆNOSTI.

ILI LIJEK ILI DIJETNA TERAPIJA!

POŽURIMO SE!!

ZAŠTO NE I JEDNO I DRUGO!

DOBAR IZBOR!

Lik

EVO GA!

TO JE BILO FENOMENALNO! ALI KAKO ZNAMO DA SE NEĆE IZNOVA RAZLJUTITI?

LIJEKOVI
OBIČNO DJELUJU
VRLO DOBRO.

I DIJETNA
TERAPIJA JE
UČINKOVITA.

NEKI LJUDI
UZIMAJU LIJEKOVE,
NEKI SU NA DIJETNOJ
TERAPIJI, A MNOGI I
JEDNO I DRUGO.

IZBOR OVISI
O OSOBI, O TOME
ŠTO JE POTREBNO
NJEZINU ORGANIZMU I
ŠTO JOJ JE CILJ.

ZANIMLJIVO!
MOŽETE LI NAM
REĆI NEŠTO VIŠE
O TOME?

SVAKA
OD NAVEDENIH
MOGUĆNOSTI IMA
SVOJE PREDNOSTI
I MANE.

PRIMJERICE,
LIJEKOVI MOGU
PROUZROČITI NUSPOJAVE,
DOK JE S DRUGE STRANE
NEKIM LJUDIMA TEŠKO
PRIDRŽAVATI SE
DIJETE.

NO BEZ
OBZIRA NA TO
ŠTO ČOVJEK ODLUČI,
IZNIMNO JE VAŽNO DA
SE U **POTPUNOSTI**
PRIDRŽAVA ODABRANE
TERAPIJE.

KUŽIM.
LIJEKOVI
DJELUJU SAMO
AKO IH REDOVITO
UZIMAS...

A DIJETA
SAMO AKO JE
SE PRIDRŽAVAS.

TOČNO!

PRITOM VALJA
IMATI NA UMU
SLJEDEĆE: IAKO SU
I LIJEKOVI I DIJETA
VRLO DOBRE
TERAPIJE...

...TO NE ZNAČI
DA ĆE SVATKO NA
NJIH REAGIRATI NA
ISTI NAČIN.

PRIMJERICE, AKO
LIJEKOVI NE DJELUJU
NAJBOLJE, POTREBNO
JE UVESTI I DIJETNU
TERAPIJU.

ILI AKO
DIJETA NE
DONOSI NAJBOLJE
REZULTATE, POTREBNO
JE DODATI I
LIJEKOVE.

CILJ JE
SVAKE TERAPIJE
DA SE PACIJENT
OSJEĆA DOBRO I DA
POSTIGNE POTPUNU
REMISIJU--

A TO ZNAČI DA
NESTANU SIMPTOMI
BOLESTI.

POVRH
TOGA JE
VAŽNO USTANOVITI
I DA SE UPALA
POVUKLA.

KUŽIM!

SHVATIO SAM,
PROFESORE.

SAD ZNAM
ŠTO MORAM
URADITI!

ŠTO?

ZAJEDNO S
RODITELJIMA I
MEDICINSKIM TIMOM
POSTIĆI REMISIJU! A
POTOM I OSTATI U
REMISIJI!

SUPER!

KAKO BI SAZNAO VIŠE O KRONIČNIM
UPALNIM BOLESTIMA CRIJEVA, RAZGOVARAJ S
GASTROENTEROLOGOM -- LIJEČNIKOM ZA
PROBAVU, SVOJIM OSOBNIM PROFESOROM
MUDRIČEM!

ŽELIŠ LI
NADMUDRITI
SVOG
LIJEČNIKA?

EVO
KAKO!

JESI LI IKAD ČUO SVOG LIJEČNIKA ILI LIJEČNICU KAKO RAZGOVARA SA SVOJIM KOLEGAMA? RAZUMIJEŠ LI ISTA ŠTO GOVORE? OSIM "DA", "NE" I "GDJE JE ZAHOD?"? SVI ZNAMO DA LIJEČNICI PONEKAD KORISTE RIJEČI ILI IZRAZE KOJI SU NAM NERAZUMLJIVI ILI JAKO ČUJNI. ZAMISLI DA IMAŠ KNJIGU S TAJNIM KODOM KOJA BI TI POMOGLA DA DEŠIFIRIŠ SVE TE NERAZUMLJIVE RIJEČI? OVO JE TA KNJIGA! POMOĆI ĆE TI NE SAMO DA PROKUŽIŠ LIJEČNIKOVE RIJEČI NEGO I DA MU POSTAVIŠ FENOMENALNA PITANJA I POKAŽEŠ KAKO ZNAŠ ŠTO SE DOGAĐA. DAKLE, HAJMO NA POSAO!

DEKODIRANJE UPALNIH BOLESTI CRIJEVA

PROFESOR MUDRIĆ

BROJ 1
UPALNA BOLEST
CRIJEVA

ŠTO JE TO? ZAPRAVO IMA NEKOLIKO BOLESTI KOJE SE ZOVU KRONIČNA UPALNA BOLEST CRIJEVA. DVIJE GLAVNE BOLESTI KOJE SE U TO UBRAJAJU SU CROHNOVA BOLEST, KOJA JE DOBILA IME PO JEDNOM OD PRVIH ZNANSTVENIKA KOJI SU JE OPISALI, BURRILLU B. CROHNU, I ULCEROZNI KOLITIS, KOJI NIJE DOBIO IME NI PO DR. ULCEROZI NI PO DR. KOLITISU.

TE DVIJE BOLESTI IMAJU NEKOLIKO ZAJEDNIČKIH ZNAČAJKI. I KOD JEDNE I KOD DRUGE IMUNOSNI SUSTAV U NAŠEM TIJELU KOJI NAS INAČE ŠTITI OD INFEKCIJA (PRIMJERICE, OD PREHLADE ILI GRIPE) JAKO JE ZAHUKTAN. A KAD JE IMUNOSNI SUSTAV ZAHUKTAN, ONDA NANOSI ŠTETU CRIJEVIMA. IMUNOSNI SUSTAV NAPADA IH I IZAZIVA INFLAMACIJU ILI UPALU (POGLEDAJ NIŽE ŠTO JE TO). UPALA UZROKUJE GRČEVE, PROLJEV, GUBITAK TJELESNE MASE I DRUGE SIMPTOME.

CROHNOVA BOLEST I ULCEROZNI KOLITIS TAKOĐER SE RAZLIKUJU, POPUT BLIZANACA KOJI SLIČE JEDAN DRUGOM, ALI SE NE PONAŠAJU UVIJEK NA ISTI NAČIN. NAPADAJU RAZLIČITE DIJELOVE CRIJEVA, IMAJU RAZLIČITE SIMPTOME I TVOME LIJEČNIKU IZGLEDAJU DRUKČIJE. ŽELIŠ LI SAZNATI ZAŠTO, NASTAVI ČITATI!

A ŽELIŠ LI IMPRESIONIRATI SVOG LIJEČNIKA, POSTAVI MU SLJEDEĆE PITANJE:

"DOKTORE, NEŠTO ME JAKO UZNEMIRILO I MISLIM DA BISMO MORALI PORAZGOVARATI O TOME. SLUČAJNO SAM OTKRIO DA TISUĆE LJUDI U HRVATSKOJ IMAJU UPALNU BOLEST CRIJEVA. TISUĆE! MORA SE PRIZNATI DA JE TO MNOGO, ZAR NE? A DA STVAR BUDE GORA, SVE VIŠE I VIŠE IH OBOLJEVA OD TE BOLESTI. ČINI MI SE DA JE KRAJNJE VRIJEME DA VI I JA SAZNAMO ZAŠTO SE TO DOGAĐA I DA NEŠTO PODUZMEMO. SIGURAN SAM DA MOŽEMO NEŠTO PROMIJENITI AKO SE UDRUŽIMO. ZAR NIJE TAKO?"

BROJ 2
CROHNOVA
BOLEST

CROHNOVA BOLEST JEDAN JE OD OSNOVNIH OBLIKA KRONIČNIH UPALNIH BOLESTI CRIJEVA. ZA RAZLIKU OD ULCEROZNOG KOLITISA, KOD CROHNOVE BOLESTI UPALA SE MOŽE JAVITI U BILO KOJEM DIJELU PROBAVNOG TRAKTA, ŠTO ZNAČI I U TANKOM I U DEBELOM CRIJEVU. KAKO ĆEŠ PREPOZNATI DA IMAŠ CROHNOVU BOLEST? SIGURNO VEĆ ZNAŠ! GRČEVI U TRBUHU, PROLJEV, GUBITAK TJELESNE MASE -- TO SU NEKI OD SIMPTOMA. ALI NE ZABORAVI DA JE SVATKO JEDINSTVEN! VRSTA I JAČINA SIMPTOMA RAZLIKUJU SE OD OSOBE DO OSOBE I PO TOME KAKO SE CROHNOVA BOLEST RAZVIJA U TEBI.

EVO JEDNO ZANIMLJIVO PITANJE: NAPADA LI CROHNOVA BOLEST SAMO OBIČNE LJUDE? NIPOŠTO! OSIM AKO NE MISLIŠ DA JE AMERIČKI PREDSDJEDNIK OBIČAN ČOVJEK. PRIMJERICE, PREDSDJEDNIK DWIGHT DAVID EISENHOWER. DA, ON NIJE BIO SAMO AMERIČKI PREDSDJEDNIK I GENERAL S PET ZVJEZDICA NEGO JE IMAO I CROHNOVU BOLEST. SAMO TOLIKO DA ZNAŠ I DA NE POMISLIŠ KAKO ĆE TE CROHNOVA BOLEST SPRIJEČITI DA POSTANEŠ PREDSDJEDNIK ILI PREDSDJEDNICA! DAKLE, NEMAŠ IZGOVORA!

BROJ 3
ULCEROZNI
KOLITIS

STIGLI SMO DO ULCEROZNOG KOLITISA, DRUGE ČESTE VRSTE KRONIČNIH UPALNIH BOLESTI CRIJEVA. POGLEDAJ SLIKU NA SLJEDEĆOJ STRANICI. VIDIŠ LI ZAOLJENU, KRIVUDAVU CIJEV? TO JE DEBELO CRIJEVO ILI, AKO SE HOĆEŠ NAPRAVITI VAŽAN, KOLON. TO JE DIO CRIJEVA KOJI IMUNOSNI SUSTAV NAPADA KAD IMAŠ ULCEROZNI KOLITIS.

ULCEROZNI KOLITIS NAPADA NA RAZNE NAČINE, OVISNO O TOME TKO JE META NAPADA. U NEKIH LJUDI ULCEROZNI KOLITIS UZROKUJE KONTINUIRANU UPALU KOJA POČINJE U ANUSU (SIGURAN SAM DA ZNAŠ GDJE JE TO! AKO NE ZNAŠ, POGLEDAJ DIJAGRAM NA SLJEDEĆOJ STRANICI) I NASTAVLJA SE KROZ ČITAV KOLON. U NEKIH PAK UPALA ZAHVATI SAMO ODREĐENI DIO KOLONA. PONEKAD UPALA POČINJE I ZAVRŠAVA U REKTUMU -- TO JE PROKTITIS. ALI AKO SE UPALA PROŠIRI NA ČITAV KOLON, ONDA SE TO NAZIVA PANKOLITIS. U SIMPTOME ULCEROZNOG KOLITISA SPADAJU PROLJEV, KRV U STOLICI, GRČEVI I -- PAZI SAD! -- TENEZMI. NOVA RIJEČ KOJOM MOŽEŠ IMPRESIONIRATI SVOGA LIJEČNIKA! (AKO NE ZNAŠ ŠTO SU TENEZMI, NE BRINI SE. SAZNAT ĆEŠ NA SLJEDEĆIM STRANICAMA.)

DAKLE, ŽELIŠ LI OSTAVITI JAK DOJAM NA SVOGA LIJEČNIKA I U ISTO GA VRIJEME RAZVESELITI? ONDA MU RECI:

"DOKTORE, JESTE LI ZNALI DA JE PREDSDJEDNIK KENNEDY IMAO ULCEROZNI KOLITIS? PREPORUČIO BIH VAS NJEMU KAO LIJEČNIKA. ŠTETA ŠTO TADA NISTE BILI ŽIVI DA GA LIJEČITE!"

TVOJE TIJELO

BROJ 4 NEDETERMINIRANI KOLITIS

DIJAGNOSTICIRANJE KRONIČNIH UPALNIH BOLESTI CRIJEVA NALIKUJE SLAGANJU PUZZLEA. ZAMISLI DA SI LIJEČNICA, DA TI DOLAZI NOVI PACIJENT I DA MU ŽELIŠ POMOĆI NA NAJBOLJI MOGUĆI NAČIN. ALI U OVOG PACIJENTA PUZZLE SE U POTPUNOSTI NE SLAŽE NI ZA CROHNOVU BOLEST NI ZA ULCEROZNI KOLITIS. SJEDIŠ I PITAŠ SE: "JE LI TO CROHNOVA BOLEST? ILI JE ULCEROZNI KOLITIS? NISAM SIGURNA." NAIME, NIJE UVIJEK 100 % JASNO KOJA JE BOLEST POSRIJEDI. I ŠTO NAPRAVI DOBAR LIJEČNIK? UPOTRIJEBI DRUGO IME.

I, ZAHVALJUJUĆI DOSJETLJIVIM LIJEČNICIMA, IMAMO JOŠ JEDNU DIJAGNOZU -- "NEDETERMINIRANI KOLITIS"!

DAKLE, AKO JE TO TVOJA DIJAGNOZA, BUDI BEZ BRIGE: STIŽE DOBRA TERAPIJA!

RECI SVOM LIJEČNIKU:

"DOKTORE, VI STE ODLIČAN DETEKTIV! ZNAM DA JOŠ NISTE ODREDILI IMAM LI CROHNOVU BOLEST ILI ULCEROZNI KOLITIS, ALI TO NIJE VAŽNO JER SE VRLO DOBRO BRINETE ZA MENE! HVALA VAM!"

BROJ 5 APSCES- ŠTO JE TO?

MEKANO, OTEČENO TKIVO U TIJELU ISPUNJENO GNOJEM.

"DOKTORE, ZNATE LI DA IMAM APSCES? UPRAVO SAM NAUČIO DA JE PUN GNOJA KOJI SE SASTOJI OD MRTVIH IMUNOSNIH STANICA. FUJ! HVALA BOGU DA IMAMO ANTIBIOTIKE! NE MOGU NI ZAMISLITI KAKO JE BILO KAD IH NISMO IMALI!"

BROJ 6 ANEMIJA- ŠTO JE TO?

ŠTO JE TO? CRVENA KRVNA ZRNCA Prenoše kisik kroz tijelo, ali ponekad ih nema dovoljno. To je anemija. Osjećáš se umorno, vučes se naokolo bez energije i skroz si slomljen.

ZAŠTO SE JAVLJA?

ANEMIJA SE JAVLJA KAD IMAŠ KRVARENJE ILI UPALU ILI AKO NE JEDEŠ DOVOLJNO HRANE BOGATE VITAMINIMA I MINERALIMA POPUT ŽELJEZA.

"DOKTORE, UH, KAKO SE LOŠE OSJEĆAM. SINOĆ NISAM IMALA ENERGIJE NI DA GLEDAM TV. NIKAD MI SE TO NIJE DOGODILO! EVO ŠTO JA MISLIM, A VI RECITE JESAM LI U PRAVU. SIGURNA SAM DA ĆE KRVNE PRETRAGE POKAZATI DA IMAM ANEMIJU. JE LI TAKO? ZNALA SAM!"

OSTAVIT ĆEŠ VRLO SNAŽAN DOJAM NA LIJEČNIKA! I TO S RAZLOGOM!

BROJ 7 ARTRALGIJA

NEOBIČNA RIJEČ KOJA ZNAČI BOL U ZGLOBOVIMA. ZGLOBOVIMA? ZNAŠ VEĆ ŠTO SU ZGLOBOVI -- KOLJENA, LAKTOVI, PRSTI NA NOGAMA I RUKAMA. TRČIŠ PREMA GOLU, A KOLJENA TI VRIŠTE OD BOLA? DAAA, KOLJENA TI VRIŠTE OD BOLA? DAAA, ARTRALGIJA.

BROJ 8 ARTRITIS

UPALJENI I UKOČENI ZGLOBOVI. ZAŠTO? ODLIČNO PITANJE! PITAŠ SVOG LIJEČNIKA.

"DOKTORE, U KAKVOJ SU VEZI KRONIČNE UPALNE BOLESTI CRIJEVA I BOLOVI U ZGLOBOVIMA? MOJI ZGLOBOVI NISU NI BLIZU MOJIH CRIJEVA -- REKAO BIH DA NI NE POZNAJU JEDNI DRUGE!"

BROJ 9 DEHIDRACIJA

ZNAŠ LI ŠTO JE ARALSKO JEZERO? ISTRAŽI! NEKOĆ SU PO NJEMU PLOVILI BRODOVI, BILO JE DIVNO, PREPUNO VODE, A DANAS JE PUSTINJA. ISTO JE I S NAMA. NAŠEM TIJELU POTREBNA JE VODA, A KAD JE IZNENADA PONESTANE, ONDA TO NIJE DOBRO.

"DOKTORE, USTA SU MI JAKO SUHA, MISLIM DA SAM DEHIDRIRANA. ZAŠTO?"

**BROJ 10
PROLJEV**

BUDIMO ISKRENI -- NIJE ZABAVNO KAD GA IMAŠ! PROLJEV ZNAČI DA KAKAŠ, I KAKAŠ, I KAKAŠ, A KAKICA POSTAJE SVE RJEĐA I RJEĐA.

**BROJ 11
FISTULA**

POVEZNICA IZMEĐU DVAJU DIJELOVA TIJELA KOJA INAČE NE POSTOJI. NALIK JE TUNELU KOJI VODI IZ JEDNOG DIJELA U DRUGI, PRIMJERICE IZ TANKOG U DEBELO CRIJEVO. JAVLJA SE U OBOLJELIH OD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA.

DIVNO JE IMATI RAZBUKTANU MAŠTU, ALI RAZBUKTAVANJE NEKE OD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA NIJE NIMALO ZABAVNO JER TO ZNAČI ILI DA SU TI SE VRATILI SIMPTOMI ILI DA SU SE POGORŠALI.

"DOKTORE, BAŠ SAM SE ODLIČNO OSJEĆAO, ALI SAD ME OPET BOLI TRBUH I IMAM PROLJEV. STVARNO NISAM U DOBROJ FORMI. MISLITE LI DA MI SE RAZBUKTALA UPALNA BOLEST CRIJEVA?"

**BROJ 12
RABUKTAVANJE**

**BROJ 13
GENI**

ZACIJELO ZNAŠ ŠTO SU GENI - ISTO ŠTO I DNK, ODREĐUJU TKO SI I KAKO IZGLEDAMO: KOLIKO SI VISOKI, KOJE SU TI BOJE OČI, IMAMO LI KRATKE ILI DUGAČKE PRSTE, MALENI ILI VELIKI NOS I -- JESMO LI SKLONI OBOLJETI OD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA ILI NE. GENE SMO NASLJEDILI OD RODITELJA, KOJI SU IH NASLJEDILI OD SVOJIH RODITELJA, KOJI SU IH NASLJEDILI OD SVOJIH RODITELJA I TAKO DALJE, SVE DO POČETAKA Ljudskog RODA.

"DOKTORE, IAKO SU GENI DIJELOM UZROK ŠTO SAM OBOLIO OD UPALNE BOLESTI CRIJEVA, IPAK VOLIM TKO SAM, A NAROČITO VOLIM ONAJ DIO SEBE KOJI KAŽE: KAD IMAM PROBLEM, RJEŠAVAM GA NA KONSTRUKTIVAN NAČIN! NISAM SIGURAN JESU LI TO GENI ILI SAM TO NAPROSTO JA, ALI MI SE SVJETEDNO SVIĐA!"

**BROJ 14
IMUNOSNI SUSTAV
I IMUNOSNA
REAKCIJA**

IMUNOSNI SUSTAV JE OBRAMBENI MEHANIZAM NAŠEG TIJELA. KAD SE IMUNOSNI SUSTAV PROBUDI, TO SE NAZIVA IMUNOSNA REAKCIJA. NAPADA STRANE STANICE ILI TVARI KOJE SU OPASNE ZA NAŠE TIJELO, UKLJUČUJUĆI « ZLE BAKTERIJE » KOD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA.

"DOKTORE, ZNATE LI ŠTO JE MENI IMUNOSNI SUSTAV? MOJA OSOBNA KOPNENA VOJSKA, MORNARICA, ZRAKOPLOVSTVO I SPECIJALCI, SVI PRIPRAVNI U MOM TIJELU, 24 SATA DNEVNO!"

**BROJ 15
UPALA**

UPALA BOLI. UZROK JE VELIKIH PROBLEMA U OBOLJELIH OD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA. ALI VJEROVAO ILI NE, ISTO TAKO PRUŽA I ZAŠTITU. NIJOME SE TIJELO BORI PROTIV INFEKCIJE. UPALA JE VRLO SLOŽEN BIOLOŠKI PROCES U NAŠEM TIJELU. KOD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA IMUNOSNE STANICE REAGIRAJU NA ŠTETOČINE POPUT LOŠIH BAKTERIJA I IZAZIVAJU UPALU U CRIJEVIMA, ŠTO UZROKUJE GRČEVE I DRUGE SIMPTOME.

"DOKTORE, BILI STE U PRAVU. BAŠ SE OSJEĆAM LOŠE ZBOG UPALE. HVALA VAM ŠTO STE MI REKLI NA KOJE SE NAČINE MOŽE LIJEČITI JER ZBILJA MORAMO NEŠTO PODUZETI DA JE ZAUSTAVIMO."

**BROJ 16
SINDROM IRITABILNOG
CRIJEVA**

KRONIČNE UPALNE BOLESTI CRIJEVA I SINDROM IRITABILNOG CRIJEVA DVIJE SU POSVE RAZLIČITE STVARI IAKO SE PONEKAD MOGU POBRKATI JEDNA ZA DRUGU. ZA RAZLIKU OD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA, SINDROM IRITABILNOG CRIJEVA NIJE PROUZROKOVAN IMUNOSNIM SUSTAVOM, NEGO SE RADI O IZIMNO OSJETLJIVIM CRIJEVIMA, BOLOVI I PROLJEV KOJE IZAZIVA SINDROM IRITABILNOG CRIJEVA LIJEČE SE NA POSVE DRUGI NAČIN... ALI -- I OVO JE VELIKO "ALI" -- AKO IMAS GRČEVE I PROLJEV, SVAKAKO SE POŠAVJETUJ SA SVOJIM LIJEČNIKOM KAKO BI SAZNALA ŠTO JE UZROK.

"DOBRO, KUŽIM TO, DOKTORE, ALI IMAM NAGRADNO PITANJE: KAKO ZNAMO ŠTO JE POSRJEDI -- NEKA OD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA ILI SINDROM IRITABILNOG CRIJEVA? BAŠ ME ZANIMA!"

**BROJ 17
-ITIS**

ŠTO JE -ITIS? TO JE SUFIKS KOJI STOJI NA KRAJU NEKIH MEDICINSKIH TERMINA I OZNAČAVA DA U ORGANU POSTOJI UPALA, PRIMJERICE ILEITIS, KOLITIS, PANKOLITIS ILI APENDICITIS. TAKO SU:

ILEITIS: UPALA U ILEUMU

KOLITIS: UPALA U DIJELU KOLONA

PANKOLITIS: UPALA U CIJELOM KOLONU

PROKTITIS: UPALA U REKTUMU (NIJE POSVE JASNO ZAŠTO SE NE ZOVE REKTITIS, ALI MEDICINSKI TERMINI PONEKAD SU ČUDNI!).

"DOKTORE, MOGU LI ONDA REĆI DA MOJI RODITELJI PATE OD RODITELJITISA KAD SE NALJUTE I ZAJAPURE?"

**BROJ 18
MIKROBIOM**

MIKROBIOM JE ZAJEDNICA SVIH MIKROORGANIZAMA U NAŠEM TIJELU -- BAKTERIJA I SVEGA ONOG ŠTO SE VIDI POD JAKO VELIKIM I SKUPIM MIKROSKOPOM. ONI ŽIVE, RAZMNOŽAVAJU SE I RASTU U NAMA, A DA NE PLAČAJU STANARINU!

"DOKTORE, ZNATE LI DA U MOJIM CRIJEVIMA IMA NA BILIJUNE BAKTERIJA? UH, IMAT ĆU PUNO POSLA DOK IM SVIMA NE DAM IME. HOĆU REĆI -- BUDUĆI DA ŽIVE U MENI, MORAMO SE BOLJE UPOZNATI, ZAR NE?"

OPSTRUKCIJA NASTAJE KAD SE NEŠTO ZAGLAVI. JAKA UPALA ILI OŽILJCI MOGU BLOKIRATI ILI OPSTRUIRATI PROBAVNI SUSTAV TAKO DA HRANA TEŠKO PROLAZI KROZ CRIJEVA.

"DOKTORE, REKLI STE DA SE, KAD POVRAĆAM NEŠTO ZELENO, ONDA MOŽE RADITI O OPSTRUKCIJI. BAŠ MI JE TO BEZVEZE JER IMAM JEDAN ZELENI DŽEMPER KOJI JAKO VOLIM, ALI KAD GOD GA SAD POGLEDAM... ETO... DA BUDEM ISKREN... PRESTAO SAM GA NOSITI."

**BROJ 19
OPSTRUKCIJA**

**BROJ 20
REMISIJA**

KAD SE SVI SIMPTOMI UPALNE BOLESTI CRIJEVA POVUKU, ONDA S OSMIJEHOM KAŽEŠ SVOM LIJEČNIKU:

"DOKTORE, OSJEĆAM SE SUPER!"

**BROJ 21
REMISIJA.**
(DRUGI DIO:
LABORATORIJSKE
PRETRAGE I
ZACJELJIVANJE
PROBAVNOG
SUSTAVA)

TVOJ LIJEČNIK ŽELI DA SE OSJEĆAŠ DOBRO, ALI KAKO BI BIO SIGURAN DA SI U REMISIJI, POTREBNO JE JOŠ NEŠTO: REZULTATI LABORATORIJSKIH PRETRAGA MORAJU BITI UREDNI I PROBAVNI SUSTAV MORA POTPUNO ZACJELJETI. ONDA ĆEŠ PO SVOJ PRILICI REĆI:

"VIDITE, DOKTORE, REKAO SAM VAM!"

**BROJ 22
RELAPS**

PONEKAD SE MOŽE DOGODITI DA SI U REMISIJI I DA TI SE IZENADA VRATE SIMPTOMI BOLESTI. U TOM ĆEŠ SLUČAJU VJEROJATNO REĆI:
"OH, KVRAGU!"
ALI ONDA DODAJ:

"DOKTORE, MORAMO PORAZGOVARATI. ŠTO ĆEMO URADITI DA SE BOLJE OSJEĆAM?"

**BROJ 23
KOŽNI
PRIVJESAK**

KOŽNI PRIVJESAK
MALA JE IZRASLINA
NA KOŽI. KOD
CROHNOVE BOLESTI
KOŽNI PRIVJESCI
MOGU SE POJAVITI
OKO ANUSA.

„DOKTORE, JE LI OVO
KOŽNI PRIVJESAK? TO
JE ZBOG CROHNOVE
BOLESTI, ZAR NE?“

**BROJ 24
STOLICA**

DA CITIRAMO SHAKESPEAREA: "KAKO
GOD DA SE ZVALO, GOVANICE UVIJEK
ISTO SMRDI!" DRUGIM RIJEČIMA:
NAZOVI GA KAKO GOD TI JE VOLJA:
FEKALIJE, GOVANICE, KAKIČA,
EKSKREMENT, DREK, IZMET...

"DOKTORE, MORATE VIDJETI ŠTO IZ
MENE IZLAZI. ALI NE BIH VAM
SAVJETOVAO DA POMIRIŠETE!"

**BROJ 25
STRES**

NAPOR, NAPETOST I VELIKI
PRITISAK KOJI NASTAJU
ZBOG NEKE TEŠKE
SITUACIJE.

"DOKTORE, BAŠ SAM
LOŠE. KAO DA NA LEDIMA
NOSIM GOLEM TERET KOJI
MI NE DĀ DA SE POKRENM.
POPRIČAO SAM SA SVOJIM
RODITELJIMA I SAZNAO
NEŠTO VRLO ZANIMLJIVO:
KAD TI JE TEŠKO I
OSJEĆAŠ SE
BESPOMOĆNO, UVIJEK IMA
NETKO TKO TI MOŽE
POMOĆI. JEDNOM STE
SPOMENULI DA MNOGI VAŠI
PACIJENTI IDU PSIHOLOGU,
KOJI IM POMAŽE DA SE NE
OSJEĆAJU JADNO... I JA
BIH TO RADO PROBAO.
VRIEME JE DA SE OPET
DOBRO OSJEĆAM."

**BROJ 26
STRIKTURA**

SUŽENJE LUMENA (UNUTARNJEG DIJELA)
PROBAVNOG SUSTAVA, MOŽE
PROUZROKOVATI OPSTRUKCIJU, ŠTO ZNAČI DA
HRANA TEŠKO PROLAZI ILI NIKAKO NE
PROLAZI KROZ CRIJEVA, PONEKAD JE
POPRAČENA POUVAČANJEM ILI GUBITKOM
TJELESNE MASE.

„DOKTORE, JE LI TOČNO DA STRIKTURA MOŽE
PROUZROKOVATI OPSTRUKCIJU U
PROBAVNOM SUSTAVU, OD ČEGA SE
POVRAĆA NEŠTO ZELENO? FUI!!! TO BIH
ZACIJELO VOLIO IZBEĆI!“

**BROJ 27
SIMPTOMI**

BOLI TE LAKAT? SVRBI TE NOS? VRTI TI SE
U GLAVI SVAKI PUT KAD IDEŠ NA VRTULJAK?
ZNAŠ LI ŠTO JE TO? SIMPTOM. SIMPTOMOM
TI TIJELO GOVORI DA OSJEĆA NEŠTO
NEOBIČNO, PRIMJERICE DA IMAŠ NEKU OD
UPALNIH BOLESTI CRIJEVA. NAJČEŠĆI
SIMPTOMI UPALNIH BOLESTI CRIJEVA SU
PROLJEV I GRČEVI.

„DOKTORE, BOLI ME TRBUH, IMAM
SMRDLJIVI PROLJEV I GUBIM TJELESNU
MASU. KAKO ČETE MI POMOĆI DA SE
RIJEŠIM TIH SIMPTOMA?“

**BROJ 28
ČIR (ULKUS)**

AKO NEGDJE NA TIJELU
PRONADEŠ OTVORENU
RANICU ILI DA KOJIM
SLUČAJEM MOŽEŠ ZAVIRITI
U SVOJA CRIJEVA I
OTKRIJEŠ MALU UDUBINU
PUNU GNOJA, TO ZNAČI DA
IMAAŠ ČIR (ULKUS). ČIR
(ULKUS) MOŽE JAKO
BOLJETI. STRAŠNO
BOLJETI. SMJESTA MORAAŠ
OTIĆI LIJEČNIKU I REĆI:

"BOLI, DOKTORE,
PODUZMITE NEŠTO!"

**BROJ 29
CJEPIVO**

ZNAŠ LI ŠTO ČINI RAZLIKU
IZMEĐU SVIJETA U KOJEM
POSTOJE CJEPIVA I SVIJETA U
KOJEM IH NEMA, PRIMJERICE
ONOG OD PRIJE STO
GODINA? ŽIVOT. CJEPIVA SU
LIJEKOVI KOJI SPREČAVAJU
INFEKCIJE. CJEPIVA UČE
TIJELO DA PREPOZNA
OPASNE BOLESTI KAO ŠTO
JE DJEČJA PARALIZA I BORI
SE PROTIV NJIH. ŽIVJELA
ANTITIJELA! I STOGA --
ŽIVJELA CJEPIVA!

"DOKTORE, POSTOJE LI
ODREĐENA CJEPIVA KOJA
MORAM PRIMITI AKO IMAM
NEKU OD UPALNIH BOLESTI
CRIJEVA?“

**BROJ 30
TENEZAM**

"UH, MORAM NA JEDNO MJESTO, BRZO, BRZO!" NE
U PARIZ, ILI SINGAPUR, ILI NA ANTARKTIKU. TENEZAM
JE OSJEĆAJ KOJI TE STALNO GONI NA ZAHOD, KAD
MORAŠ KAKATI, A IZ TEBE NIŠTA NE IZLAZI.

"DOKTORE, IMAM VAŽNO PITANJE. ZAŠTO SE
OSJEĆAJ DA NEPRESTANO MORAM NA ZAHOD IAKO
NEMAM STOLICU ZOVE TENEZAM? ZAŠTO SE NE
ZOVE FRUSTRIZAM? JER TO BI ZAPRAVO BILO
ISPRAVNO IME!"

DALJNI KORACI BR. 1

KOMUNIKACIJA! BEZ KOMUNIKACIJE TVOJ ZDRAVSTVENI TIM NE ZNA KAKO SE OSJEĆAŠ!

TVOJ ZDRAVSTVENI TIM SASTOJI SE OD BRIŽNIH STRUČNJAKA, OD TVOJE OBITELJI I OD TEBE.

ŠTO ČLANOVI TVOG ZDRAVSTVENOG TIMA MORAJU RADITI KAKO BI SVE IŠLO ONAKO KAKO TREBA? PRIJE SVEGA MORAJU RAZGOVARATI I SLUŠATI JEDNI DRUGE, A NAROČITO JE VAŽNO DA SE MEĐUSOBNO RAZUMIJU. NABOLJI I NAJVAŽNIJI NAČIN DA TVOJ ZDRAVSTVENI TIM SAZNA KAKO SE OSJEĆAŠ, KAKO SE NOSIŠ S NEKOM OD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA I ŠTO BI ŽELIO POPRAVITI JEST DA RAZGOVARAŠ S NEKIM IZ TIMA, ISKRENO I OTVORENO. TO VRIJEDI I ONDA KAD SVE IDE KAKO TREBA I KAD SE OSJEĆAŠ IZVRŠNO. NAIME, TVOME TIMU VAŽNO JE DA SE ŠTO DULJE DOBRO OSJEĆAŠ, A KAD KRENE NAGORE, ONI ĆE SE POBRINUTI DA TI SE STANJE POPRAVI. I NE ZABORAVI: TI SI NAJVAŽNIJI ČLAN TIMA. BEZ TEBE NEMA TIMA. ALI KAD SVI RADITE ZAJEDNO, ONDA SE NAJBOLJE OSJEĆAŠ. U TO NEMA SUMNJE.

TVOJ SE TIM MOŽE SASTOJATI OD MNOGO LJUDI KOJI ISPUNJAVAJU RAZLIČITE ULOGE.

TU SU, PRIMJERICE, TVOJ:

PEDIJATAR

NUTRICIONIST

MEDICINSKA SESTRA

GASTROENTEROLOG

PSIHOLOGINJA

ŠKOLSKA MEDICINSKA SESTRA

VIŠA MEDICINSKA SESTRA

TRENER

ODGAJATELJ

UČITELJICA ILI NASTAVNIK

ČLANOVI OBITELJI

I NARAVNO --TI!

DALJNI KORACI BR. 2

VAŽNO JE DA ZNAŠ VRSTE PRETRAGA, A NAROČITO ONE KOJIMA TVOJ LIJEČNIK OCJENJUJE STANJE TVOJE BOLESTI

TVOJ LIJEČNIK PONEKAD MORA NARUČITI PRETRAGE KAKO BI PROVJERIO STANJE TVOJE BOLESTI. POSTOJE RAZNE PRETRAGE; NIJE SVAKA PRETRAGA ZA SVAKOGA. NAJČEŠĆE SU POSRIJEDI UOBIČAJENE KRVNE PRETRAGE. ONE UKAZUJU NA JAČINU UPALE U TVOM TIJELU.

KOJE SE LABORATORIJSKE PRETRAGE OBIČNO RADE?

HEMOGLOBIN I HEMATOKRIT:

OVIM PRETRAGAMA MJERI SE BROJ CRVENIH KRVNIH ZRNACA.

ZAŠTO IH JE POTREBNO RADITI?

CRVENA KRVNA ZRNCA NEOPHODNA SU ZA PRIJENOS KISIKA KROZ TIJELO. AKO JE BROJ CRVENIH KRVNIH ZRNACA «PRENIZAK», TO UZROKUJE ANEMIJU, ZBOG KOJE SE OSJEĆAMO UMORNI I ISCRPLJENI. A TO JE ČEST SLUČAJ U LJUDI KOJI BOLUJU OD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA.

RAZINA ALBUMINA:

ALBUMIN JE BJELANČEVINA. SLUŽI ZA PRIJENOS DRUGIH MOLEKULA KROZ TVOJE TIJELO. KOD AKTIVNIH UPALNIH BOLESTI CRIJEVA KATKAD PADNE RAZINA ALBUMINA. ZAŠTO? ZATO ŠTO SE ALBUMIN GUBI U CRIJEVIMA I NESTAJE ILI ZATO ŠTO GA NAŠE TIJELO NE PROIZVODI U DOVOLJNIH KOLIČINAMA.

SEDIMENTACIJA ERITROCITA (SE) & C-REAKTIVNI PROTEIN (CRP)

OVE PRETRAGE MJERE JAČINU UPALE U TIJELU. KAD U TIJELU POSTOJI UPALA, ONO PROIZVODI NEKOLIKO VRSTA PROTEINA KOJI SE ZOVU REAKTIVNI PROTEINI AKUTNE FAZE. SE JE VRIJEME POTREBNO ERITROCITIMA (CRVENIM KRVNIM ZRNCIMA) DA PADNU NA DNO EPRUVETE. AKO U KRVI IMA MNOGO REAKTIVNIH, T.J. UPALNIH PROTEINA, CRVENIM KRVNIM ZRNCIMA TREBA VIŠE VREMENA DA PADNU NA DNO EPRUVETE. A VIŠE VREMENA ZNAČI I POVIŠENU SEDIMENTACIJU. AKO UPALNI PROTEINI NISU POVIŠENI, CRVENA KRVNA ZRNCA PADAJU NORMALNOM BRZINOM I SEDIMENTACIJA JE NORMALNA.

CRP JE POSEBNA VRSTA REAKTIVNOG PROTEINA AKUTNE FAZE KOJI LUČI JETRA KAD U TIJELU POSTOJI UPALA. VAŽNO JE IMATI NA UMU DA SE I CRP NISU TIPIČNI SAMO ZA UPALNU BOLEST CRIJEVA. I JEDAN I DRUGI MOGU BITI POVIŠENI I KOD DRUGIH UPALNIH PROCESA U TIJELU, PRIMJERICE KOD OBIČNE PREHLADE.

KALPROTEKTIN U STOLICI:

KALPROTEKTIN JE BJELANČEVINA KOJA SE NALAZI U UPALNIM STANICAMA, RAZINA KALPROTEKTINA U STOLICI, SLIČNO KAO I SE I CRP, POMAŽE OTKRIVANJU UPALE, ALI ZA RAZLIKU OD SE-A I CRP-A OVOM SE PRETRAGOM MJERI UPALA U PROBAVNOM TRAKTU, A NE U ČITAVOM TIJELU. IAKO RAZINA KALPROTEKTINA U STOLICI MOŽE BITI JEDNAKA I KOD PROBAVNE INFЕКCIJE I KOD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA, IPAK POMAŽE PRI PRAĆENJU UPALE U OBOLJELIH OD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA.

PONEKAD TVOJ LIJEČNIK MOŽE NARUČITI RADIOLOŠKE PRETRAGE. TO SU RENDGENSKE SNIMKE, PASAŽA (KONTRASTNA PRETRAGA BARIJEM), CT, MAGNETNA REZONANCIJA. UZ POMOĆ OVIH PRETRAGA LIJEČNIK VIDI ŠTO SE DOGAĐA UNUTAR TVOG TIJELA. BRZE SU I BEZBOLNE; PRUŽAJU DETALJNE SLIKE CRIJEVA, UNUTARNJIH ORGANA, KOSTIJU, MEKOG TKIVA I KRVNIH ŽILA. PONEKAD JE POTREBNO NAPRAVITI ENDOSKOPIJU ILI KOLONOSKOPIJU. LIJEČNIK TADA IZRAVNO, KAMEROM SMJEŠTENOM NA KRAJU DUGAČKE CIJEVI, PREGLEDAVA TVOJA CRIJEVA. NA OVAJ SE NAČIN POSTAVLJA DIJAGNOZA UPALNIH BOLESTI CRIJEVA I KONTROLIRA Tijek BOLESTI NAKON TERAPIJE. ENDOSKOPIJA I KOLONOSKOPIJA NISU UOBIČAJENE PRETRAGE -- RADE SE SAMO KAD JE POTREBNO. ZA RAZLIKU OD RADIOLOŠKIH PRETRAGA, KOLONOSKOPIJA I ENDOSKOPIJA VRŠE SE POD ANESTEZIJOM, DOK SPAVAŠ. PRILIČNA FORA, ZAR NE?

ZAŠTO JE VAŽNO SVE TO ZNATI?

ZBOG SEBE! ŠTO VIŠE ZNAŠ, TO ČEŠ LAKŠE POSTAVLJATI PITANJA, RAZUMJETI ODGOVORE I BITI U STANJU DONOSITI ODLUKE. OSIM TOGA, ZNANJE ČE OD TEBE I TVOG ZDRAVSTVENOG OSOBLJA NAPRAVITI IZVRŠAN TIM! TAKO SE POSTIŽE STALNA REMISIJA.

A TO SVI ŽELIMO, NA KONCU KONCA.

TERAPIJE

CILJ JE SVAKE TERAPIJE DA SE OSJEĆAŠ ŠTO BOLJE. A TO ZNAČI: DA NEMAŠ SIMPTOMA, DA DOBRO RASTEŠ I DA SU SVE PRETRAGE O RAZINI UPALE UREDNE. RAZLIČITE TERAPIJE POMAŽU PACIJENTIMA DA POSTIGNU REMISIJU I OSTANU U NJOJ. NEKI LJUDI UZIMAJU LIJEKOVE, NEKI KORISTE NUTRITIVNU TERAPIJU (POSEBNU PREHRANU), A NEKI I JEDNO I DRUGO. TVOJ LIJEČNIK I TI ODLUČIT ČETE ŠTO JE NAJBOLJE ZA TEBE.

ŠTO JOŠ TREBAŠ ZNATI?

OBOLJELI OD UPALNIH BOLESTI CRIJEVA IMAJU RAZLIČITE SIMPTOME. SVAKA UPALNA BOLEST CRIJEVA JEDINSTVENA JE. UNATOČ SLIČNOSTIMA, UPALNA BOLEST CRIJEVA KOD SVAKOG JE DRUKČIJA. RAZLOGA IMA MNOGO: UPALA SE NALAZI U RAZNIM DIJELOVIMA PROBAVNOG TRAKTA, PACIJENTI IMAJU RAZLIČITE RAZINE UPALE I DRUKČIJE REAGIRAJU NA NJU. POVRH TOGA, PACIJENTI RAZLIČITO REAGIRAJU I NA TERAPIJE. SVE TO NIPOŠTO NE ZNAČI DA NE MOŽEMO PUNO TOGA NAUČITI JEDNI OD DRUGIH. DAPAČE! ALI VALJA UVIJEK IMATI NA UMU DA NAM SE ISKUSTVA MOGU RAZLIKOVATI.

LIJEKOWI

POSTOJI MNOŠTVO LIJEKOVA ZA LIJEČENJE UPALNIH BOLESTI CRIJEVA. POMAŽU U UBLAŽAVANJU UPALE. NEKI LIJEKOWI NAMIJENJENI SU BLAŽIM OBLICIMA BOLESTI, PRIMJERICE MESALAMINI, A NEKIMA SE LIJEČI AKTIVNIJA BOLEST, PRIMJERICE IMUNOSUPRESIVIMA. OVI SU LIJEKOWI UISTINU DJELOTVORNI! KAD DOĐE VRIJEME DA SE ODLUČIŠ ZA LIJEKOVE, VAŽNO JE ZNATI DA SVAKI LIJEK MOŽE IZAZVATI NUSPOJAVE. ČAK I NAJOBIČNIJI LIJEKOWI, PRIMJERICE TABLETE PROTIV GLAVOBOLJE, MOGU BITI POPRAČENI NUSPOJAVAMA PREMDA SU VRLJO RIJETKE. PITAJ SVOGA LIJEČNIKA ILI LIJEČNICU ŠTO JE, PO NJIHOVU MIŠLJENJU, NAJBOLJA OPCIJA ZA TEBE.

ISKLUČIVA ENTERALNA PREHRANA I DIJETA

ISKLUČIVA ENTERALNA PREHRANA

NUTRITIVNA TERAPIJA U OBLIKU ISKLUČIVE ENTERALNE PREHRANE VRLJO JE DOBRA U BORBI PROTIV AKTIVNE CROHNOVE BOLESTI. PACIJENT 8 DO 12 TJEDANA PIJE ISKLUČIVO FORMULU (POSEBNA TEKUĆA DIJETA) I NE JEDE ČVRSTU HRANU.

OVA TERAPIJA IZIMNO JE OBEČAVAJUĆA. DJELUJE JEDNAKO DOBRO KAO I KORTIKOSTEROIDI ILI UOBIČAJENI PREPISANI LIJEKOWI, ALI IMA MANJE NUSPOJAVE TE REZULTIRA BOLJIM RASTOM I BOLJIM PROCESOM ZACJELJENJA U PROBAVNOM TRAKTU. PO ZAVRŠETKU ENTERALNE PREHRANE ČESTO SE DOGODI RELAPS TE JE STOGA VAŽNO UZIMATI ODGOVARAJUĆU TERAPIJU LIJEKOWIMA ILI ZAPOČETI POSEBNU ELIMINACIJU DIJETA.

DIJETA

PREHRANA JE VRLJO VAŽNA ZA OBOLJELE OD UPALNE BOLESTI CRIJEVA JER HRANA UTJEČE NA FEKALNI MIKROBIOM, NA BAKTERIJE U CRIJEVIMA KAO I NA IMUNOSNI SUSTAV U PROBAVNOM TRAKTU. NEKI PACIJENTI KORISTE DIJETA, TI, POSEBNO PROPISANU DIJETNU TERAPIJU, A NEKI KOMBINIRAJU ZDRAVU DIJETU S LIJEKOWIMA KAKO BI DRŽALI UPALNU BOLEST CRIJEVA POD KONTROLOM.

DIJETA KOJU SE TRENUTNO SMATRA DJELOTVORNOM U LIJEČENJU UPALNIH BOLESTI CRIJEVA JEST PREHRAMBENI REŽIM KOJI ISKLUČUJE HRANU ZA KOJU SE PRETPOSTAVLJA DA POTIČE UPALNE PROCESU U TIJELU. TO SU ŽITARICE, MLIJEČNI PROIZVODI (OSIM TVRDOG SIRA I JOGURTA FERMENTIRANOG NAJMANJE 24 SATA) I SVA SLADIČA OSIM MEDA. PREMDA NA POČETKU MOŽE BITI TEŠKO NAVIKNUTI SE NA TAKVU PROMJENU PREHRANE, MNOGIMA TO USPIJE I OSJEĆAJU SE ODLIČNO. DANAS SE VODE MNOGA ISTRAŽIVANJA O TOME KAKO OVA DIJETA DJELUJE I KAKO JE PRIMJENJIVATI NA LAKŠI NAČIN. KAO I LIJEKOWI, I DIJETNA TERAPIJA IMA SVOJE PREDNOSTI I NEDOSTATKE.

PACIJENTI KOJI UZIMAJU LIJEKOVE ZA UPALNE BOLESTI CRIJEVA ČESTO SE ZDRAVO HRANE: IZBJEGAVAJU ŠEĆER, MLIJEKO I PRERAĐENU HRANU, A JEDU PUNO VOĆA I POVRČA KAKO BI POTPOMOGLI SVOJ MIKROBIOM I IMUNOSNI SUSTAV. POPRIČAJ SA SVOJIM LIJEČNIKOM I ODLUČI ŠTO BI BILO NAJBOLJE ZA TEBE!

OSIM PRIMARNIH TERAPIJA ZA LIJEČENJE UPALNIH BOLESTI CRIJEVA, POSTOJE DODATNE STVARI KOJE TI MOGU POMOĆI.

HIGIJENA SPAVANJA.

HIGIJENA ČEGA? SPAVANJE JE VAŽNO ZA TVOJE TIJELO. TIJEKOM SPAVANJA TIJELO SE OPORAVLJA OD STRESA KOJEM JE IZLOŽENO PO DANU. SPAVANJE JE VAŽNO ZA FIZIČKO I MENTALNO ZDRAVLJE. TINEJDŽERIMA JE POTREBNO NAJVIŠE SNA -- PREPORUČUJE IM SE 8 DO 10 SATI DNEVNO.

AKTIVNA BORBA PROTIV STRESA.

SVI SMO IZLOŽENI STRESU. BILO DA JE UZROKOVAN ŠKOLOM, PRIJATELJIMA, FAMILIJOM, UPALNOM BOLESTI CRIJEVA ILI NEČIM DRUGIM, STRES SE NAJBOLJE OTKLANJA TAKO DA SE S NJIM IZRAVNO SUOČIŠ. DODUŠE, PONEKAD JE TEŠKO ZNATI KAKO -- ZATO POSTOJI TVOJ MEDICINSKI TIM. PITAJ IH! ONI ČE ZACIJELO IMATI DOBAR SAVJET I ODLIČNA RJEŠENJA.

TJELOVJEŽBA.

VJEŽBANJE POMAŽE TVOM TIJELU NA MNOGO NAČINA. RADI ONO ŠTO VOLIŠ: BAVI SE TRČANJEM ILI KARATEOM, VOZI BIČIKL ILI IGRAJ NOGOMET. NE MORA BITI JAKOG INTENZITETA. FIZIČKA AKTIVNOST POMOĆI ČE TI DA SE BOLJE OSJEČAŠ I BRŽE OZDRAVIŠ. I IMAJ NA UMU: HODANJE JE ODLIČNA VJEŽBA!

UPALNA BOLEST CRIJEVA NE ODREĐUJE TKO SI!

TI SI NEVTEROJATNO Ljudsko biće i upalna bolest crijeva samo je jedan dio tebe. Naravno, važno je redovito uzimati terapiju, bilo da se radi o lijekovima ili o dijeti. Ponekad se pacijenti toliko dobro osjećaju da pomisle kako je upalna bolest crijeva zauvijek nestala, pa prestanu s terapijom. Nažalost, upalna bolest crijeva uvijek se vrati, a nerijetko se nakon prestanka terapije i teže liječi.

ZABAVAN!
Maštovit!
PAMETAN!
DUHOVIT!
HRABAR!
DRUŽELJUBIV!
KREATIVAN!

UPOZNAJ I UKLJUČI SE U SVOJU ZAJEDNICU!

HUCUK

HRVATSKO UDRUŽENJE ZA CROHNOVU BOLEST I ULCEROZNI KOLITIS.

PROFESOR

PROFESOR MUDRIĆ NIJE OBIČAN PROFESOR. NJEGOVA JE MISIJA DA OBRAZUJE DJECU I NJIHOVE OBITELJI O NEVJEROJATNOM UČINKU DIJETE NA ZDRAVLJE.

PROFESOR MUDRIĆ I OVAJ STRIP STVORENI SU KAKO BI POMOGLI NAŠOJ ZAJEDNICI DA SE UPOZNA SA ZNANSTVENIM ISTRAŽIVANJIMA O DIJETNOJ TERAPIJI I DA BOLJE RAZUMIJE ZAŠTO OVAJ TIP INTERVENCIJE MOŽE BITI PRAVA OPCIJA ZA TEBE I TVOJU OBITELJ. PROFESOR MUDRIĆ I TVOJ ZDRAVSTVENI TIM POMAŽU TI DA BUDEŠ ŠTO ZDRAVIJI.

TVORAC I PISAC

DOKTOR DAVID SUSKIND PEDIJATRIJSKI JE GASTROENTEROLOG U DJEČJOJ BOLNICI U SEATTLEU I PROFESOR PEDIJATRIJE NA SVEUČILIŠTU U WASHINGTONU. PROFESORA MUDRIČA POZNAJE JOŠ OD DJETINJSTVA.

IAKO NE PUTUJE NAKOLO U DIGITALNOJ RAKETNOJ EKSPEDICIJSKOJ KAPSULI, DR. SUSKIND AKTIVAN JE U PROMOVIRANJU NUTRICIJSKE TERAPIJE KAO DIJELA KLINIČKE NJEGE ZA PACIJENTE S UPALNIM BOLESTIMA CRIJEVA. POMAŽE SVOJIM PACIJENTIMA U BORBI PROTIV "ZLIH BAKTERIJA" I BAVI SE ZNANSTVENIM ISTRAŽIVANJEM O UTJECAJU DIJETNE TERAPIJE NA UPALNE BOLESTI CRIJEVA. VJERUJE DA JE ZNANJE NAJBOLJI NAČIN DA PACIJENTI I NJIHOVE OBITELJI POBIJEDE UPALNU BOLEST CRIJEVA. VJERUJE U TEBE!

UMJETNIK

JASON PIPERBERG JE ILUSTRATOR, CRTAČ STRIPOVA I PRIPOVJEDAČ KOJI JE RADIO NA PROJEKTIMA KAO ŠTO SU RAISING DION I CHAMPIONS OF HARA. AUTOR JE STRIPA SPACEMAN AND BLOATER. TAKOĐER JE OSOBNI STILIST PROFESORA MUDRIČA.

GODINE 2012. JASON JE DIPLOMIRAO NA ODSJEKU ZA ILUSTRACIJU NA UNIVERSITY OF ARTS U PHILADELPHIJI. ODUVIJEK JE GAJIO LJUBAV PREMA ILUSTRACIJI, STRIPOVIMA, ZNANSTVENOJ FANTASTICI, ROBOTIMA, KAO I SVEMU VEZANOM UZ PRIPOVIJESTI U SLICI. TRENUTNO IMA POSAO IZ SNOVA KAO SLOBODNI ILUSTRATOR U LANCASTERU, PENNSYLVANIA (SAD).

S engleskog preveli:

PETAR
MAMULA

GORDANA-DANA
GROZDANIĆ

Zahvaljujemo **Dr. Z. Mišak**
na pomoći pri prevodjenju
stripa.

PROFESSOR NIMBAL: EXPLORATIONS IN CROHN'S AND COLITIS (CROATION TRANSLATION)

All characters featured in this issue the distinctive names and likenesses thereof, and all related element are Copyright © 2018 by DR. DAVID SUSKIND and JASON PIPERBERG. All rights reserved. This book or any portion thereof may not be reproduced or used in any manner whatsoever without the express written permission of the publisher except for the use of brief quotations and/or limited page samples in the context of a review.

**NiMBAL
COMICS**

